

VANNOMRÅDE LEIRA-NITELVA
ÅRSMELDING

2017

Foto: Øystein Sobyel/Photographica

INNHOILDSFORTEGNELSE

1. FORORD

Forord	4
--------	---

2. OM VANNOMRÅDET

Om vannområdet	5
----------------	---

3. ORGANISASJONEN

3.1 Vannområdets organisering	6
3.2 Vannområdets sammensetning i 2017	7-8
3.3 Avholdte møter i 2017	9

4. AKTIVITETER I VANNOMRÅDET I 2017

4.1 Prosjekter	10-11
4.2 Seminarer	11
4.3 Foredrag	11
4.4 Andre aktiviteter	12
4.5 Logo, informasjonsskriv og faktaark	13
4.6 Ikke gjennomrøte aktiviteter	14

5. SOSIALE MEDIA

Nettsider og sosiale media	15
----------------------------	----

6. VASSDRAGSOVERVÅKING

6.1 Kjemisk-fysisk overvåking	16
6.2 Biologisk overvåking	17

7. TILGJENGELIGJØRING AV KUNNSKAP

Vann-Nett og Vannmiljø	18
------------------------	----

8. MILJØTILSTAND

Miljøtilstand 2017	19
--------------------	----

9. ØKONOMI

9.1 Hovedkonto	20
9.2 Vassdragsovervåking	21

VEDLEGG 1.

Kommunenes økonomiske bidrag til fellesutgifter i VO Leira-Nitelva	22
--	----

1. FORORD

Vannområdearbeidet er nå inne i en tiltaksfase, det vil si at det er nå de store tiltakene som må til for å oppnå god økologisk tilstand skal gjennomføres. Alle foreslåtte tiltak skal vurderes og iverksettes senest i løpet av 2018 med mål om å oppnå miljømålene for alle vannforekomstene.

Plastforsøpling av havet kom for fullt på agendaen i Norge i 2017, og det er viktig å ikke glemme innsjøer og elver i dette arbeidet. Det er dessverre alt for mye forsøpling også i vårt vannområde, og det kan også her være et problem for miljøet.

I kommunene jobbes blant annet med å bytte ut gamle avløpsrør, rehabilitere gamle renseanlegg og oppmuntere bønder til å gjennomføre miljøtiltak osv.

I 2017 var det også full drift i vannområdesekretariatet, og det ble satt igang mange ulike prosjekter og aktiviteter. Det ble også økt fokus på formidling med blant annet informasjonsskriv og faktaark. Informasjon ut til befolkningen blir bare viktigere og viktigere fremover, i og med at det er nå de store summene på tiltak skal brukes.

Vi legger nå 2017 bak oss som et år med mye bra arbeid for et bedre vannmiljø, og ser frem mot 2018 og nye utfordringer og fremskritt!

2. OM VANNOMRÅDET

Vannområde (VO) Leira-Nitelva er et av Norges 101 vannområder og en del av vannregion Glomma. Vannområdet består av 12 kommuner (tabell 1) i fylkene Oslo, Akershus og Oppland.

Vannområdet er et geografisk område avgrenset til Leira og Nitelvas nedbørsfelt, og strekker seg fra Romeriksåsen og Nordmarka i nord til Svellet (innløp Øyeren) i sør. Totalt er det 36 innsjøvannforekomster, 53 elvevannforekomster og 3 grunnvannforekomster i vannområdet.

Leiravassdraget er svært variert fra rent, klart elvevann og mange innsjøer i Øståsen/Nordåsen og Romeriksåsen, til hissig, terrengformede bekker og elver gjennom bratte ravinedaler og til slutt en langsam, meandrerende elv før utløpet i Nitelva. Selve elva Leira har en total lengde på 100,8 km. Nitelva har sitt utløp fra Harestuvannet og startet sin ferd gjennom skogkledde områder. Nedover Nittedal går elva inn i jordbruksområder og danner noen meandere. De nedre delene er nærmest en bred flo, og etter 37 km renner Nitelva ut i Svellet ved Lillestrøm.

Både Leira og Nitelva er vernet mot utbygging av kraftverk og andre inngrep i elva.

Begge elvene renner igjennom områder under den marine grensen og er derfor påvirket av marin leire. Dette fører til at den naturlige tilførselen av partikler og næringssalter er stor, og gjør at de nedre delene av vassdragene ikke blir "krystallklare og rene". Målet blir derfor å sikre gode livsbetingelser for vannlevende organismer som lever i slike elver, og best mulig ivareta brukerinteressene.

Tabell 1. Kommunenes areal innenfor VO.

Kommune	%av kommunen som er innenfor vannområdet
Gran	27
Lunner	65
Oslo	7
Fet	18
Sørumsund	21
Ullensaker	35
Rælingen	45
Nannestad	70
Gjerdrum	100
Skedsmo	100
Lørenskog	100
Nittedal	100

Figur 1. Kart over VO Leira-Nitelva.

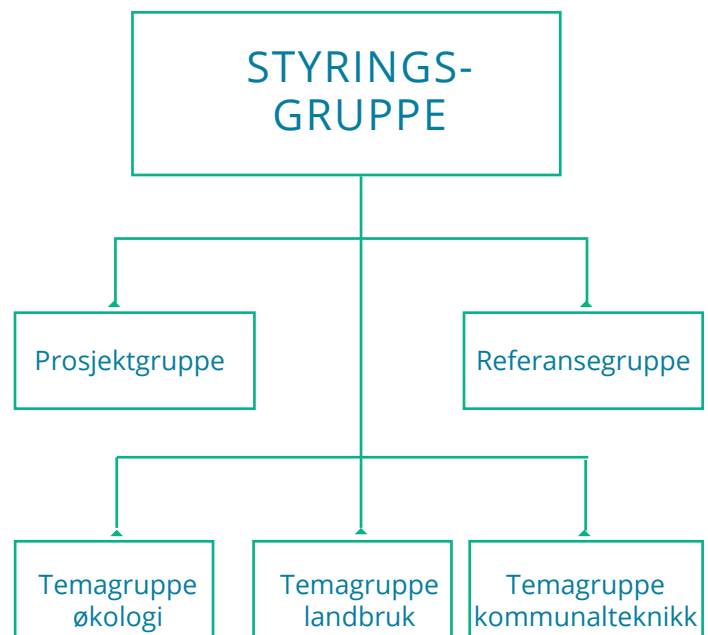
3. ORGANISASJONEN

3.1 VANNOMRÅDETS ORGANISERING

Nåværende organisering av arbeidet i Vannområde Leira-Nitelva ble vedtatt av styringsgruppa i 2008, og arbeidet ble fordelt på fem ulike grupper (figur 2). Styringsgruppa ledes av deltakerkommunenes ordførere/varaordførere. I tillegg deltar en politisk representant fra Akershus Fylkeskommune, som delegert prosessmyndighet på vegne av Vannregionmyndigheten for Glomma, Østfold fylkeskommune. Fylkesmannen i Oslo og Akershus har fagansvar for arbeidet etter vannforskriften. De og Akershus bondelag deltar i gruppa som observatører. Styringsgruppa legger premisser for vannområdearbeidet etter føringer fra Vannregionmyndigheten, og skal forankre viktig milepæler i sine respektive kommuner. Styringsgruppa legger premissene for arbeidet til vannområdets prosjektgruppe, samt tre faggrupper med fagkompetanse innen økologi, landbruk og kommunalteknikk. I 2015 ble det satt igang en prosess for å se på om denne organiseringen av vannområdet var optimal, og om det burde vurderes å gå fra en politisk styringsgruppe til en administrativ styringsgruppe. Etter en grundig prosess kom styringsgruppa frem til i desember 2017 at vannområdet beholder en politisk styringsgruppe.

For best mulig å sikre lokal forankring og medvirkning ble det i 2008 opprettent en referansegruppe med representanter for Akershus bondelag, Småbrukarlaget, Skogeierlag, Naturvernforbundet, Forum for natur og friluftsliv, Jeger- og fiskerforbundet, Grunneierlagene, Utmarkslaget, Nitelvas venner, Sagelvas venner, OSL, Vegvesnet, næringsvirksomheter, m.fl. Noen av disse har ikke vært innkalt til de møtene som har vært avholdt til nå. Det har ikke vært holdt møter i referansegruppa i 2017, men det har vært kontakt med flere for å innehente informasjon om blant annet fisk og edelkreps.

Det daglige arbeidet i vannområdet er tillagt sekretariatet og utføres av daglig leder. Daglig leder har kontor i Skedsmo kommune, som har det administrative ansvaret for prosjektet.

Figur 2. Organisering av vannområdet.

3.2 VANNOMRÅDETGRUPPENES SAMMENSETNING I 2017

Det har vært noen endringer i styringsgruppa i løpet av 2017. Representantene for Ullensaker og Oslo kommune, og for Bondelaget og for Fylkesmannen i Oslo og Akershus har blitt byttet ut i løpet av året.

Tabell 2. Deltagere i VO's styringsgruppe i 2017.

Medlem	Representant i styringsgruppa
Gran	Willy Westhagen, ordfører
Lunner	Halvor Bratlie, varaordfører
Oslo	Anna Maria Aursund (tom. 15.02.17) / Trygve Aabry (15.02-31.08.17) / Frode Hult (fom. 1.10.17)
Fet	John Harry Skoglund, ordfører
Sørumsund	Marianne Grimstad Hansen, ordfører
Ullensaker	Tom Staahle, ordfører (tom. 3.2.2017) / Willy Kviltun, varaordfører (fom. 3.2.2017)
Rælingen	Øivind Sand (nestleder), ordfører
Nannestad	Hans Thue, ordfører
Gjerdrum	Anders Østensen, ordfører
Skedsmo	Boye Bjerkholt (leder), varaordfører
Lørenskog	Ernst-Modest Herdickerhoff, varaordfører
Nittedal	Inge Solli, varaordfører
AFK	Lone Kjølsvrud
FMOA	Simon Haraldsen (tom. 6.03.17) / Anne Marie Vikla (fom. 06.03.17) (observatør)
Bondelaget	Jens Thori Kogstad (tom. mars 17) / Eli Berven (fom. april 17) (observatør)
Vannområdet	Line Gustavsen (sekretær/daglig leder)

Det var også noen utskiftninger i den administrative prosjektgruppen i løpet av 2017.

Tabell 3. Deltagere i VO's prosjektgruppe i 2017.

Medlem	Representant i prosjektgruppa
Gran	Trygve Rognstad
Lunner	Kari-Anne Steffensen Gorset
Oslo	Terje Wold
Fet	Ann Kathrin Kristensen
Sørumsund	Heidi Nyland
Ullensaker	Anette Åkerstrøm
Rælingen	Linda A. Grimsgaard
Nannestad	Liv Dervo
Gjerdrum	Bjarte Hunnestad / Monica Gudim (leder faggruppe kom.tek.)
Skedsmo	Elisabeth Borge
Lørenskog	Terje Martinsen
Nittedal	Bjørn Rønholt / Guro Haug (leder faggruppe økologi)
AFK	Anja Winger
FMOA	Simon Haraldsen / Kari Rime Engmark
Regionkontor landbruk	Ida Marie Gjersem
Statens vegvesen	Ola Rossing Eide
Vannområdet	Line Gustavsen (sekretær/daglig leder)

Alle de tre temagruppene hadde gruppeledere i 2017. Gruppelederen bistår daglig leder med å utarbeide saksliste til møtene, og har ansvaret for å lede disse. Oversikt over hvem som representerte kommunene i de ulike temagruppene finnes i tabell 4.

Tabell 4. Deltagere i VO's temagrupeer i 2017.

Kommune	Faggruppe kommunalteknikk	Temagruppe økologi	Temagruppe landbruk
Gran	Trygve Rognstad	Trygve Rognstad	Jens Olerud
Lunner	Kari-Anne Steffensen Gorset	Kari-Anne Steffensen Gorset	Jens Olerud
Oslo	Toril Giske	Toril Giske	Ida M. F. Gjersem/RKL
Fet	Nazhad Shawshin	Karl Alfred Bjølgerud	Ann-Kathrine Kristensen
Sørum	Liv Thea Hanestad	Eli Tangen Eggum	Torunn Hoel
Ullensaker	Anette Åkerstrøm	Anette Åkerstrøm	Hans Petter Langbakk/Mina Lisa Schou
Rælingen	Linda A. Grimsgaard	Linda A. Grimsgaard	Ida M. F. Gjersem/RKL
Nannestad	Steinar Karlsen	Liv Dervo	Nina Lynnebakken
Gjerdrum	Monica Gudim	Monica Gudim	Hans Petter Langbakk/Mina Lisa Schou
Skedsmo	Tone Helland	Hilde Birkeland	Ida M. F. Gjersem/RKL
Lørenskog	Terje Martinsen	Harald Johannes Foslien Løvstad	Ida M. F. Gjersem/RKL
Nittedal	Cecilie Raasok/Abdel Burkan	Guro Haug	Ida M. F. Gjersem/RKL
AFK	-	Anja C. Winger	-
FMOA	Simon Haraldsen	Ruben A. Pettersen	Kari R. Engmark
Bondelaget	-	-	Einar Korvald
Vannområdet	Line Gustavsen (sekretær/daglig leder)	Line Gustavsen (sekretær/daglig leder)	Line Gustavsen (sekretær/daglig leder)

3.3 AVHOLDTE MØTER I 2017

Oversikt over møter avholdt i prosjektorganisasjonen i 2017 er vist i tabell 5.

Tabell 5. Antall møter avholdt i de ulike gruppene i VO i 2017.

Vannområde Leira-Nitelva 2017	Antall møter	Beskrivelse
Styringsgruppe	3	Ordinære møter
Prosjektgruppe	4	Ordinære møter
Temagruppe økologi	4	Ordinære møter
Temagruppe landbruk	4	Ordinære møter
Temagruppe kommunalteknikk	4	Ordinære møter

Referater fra møtene i prosjektorganisasjonen er sendt møtedeltakere og publisert på elveliv.no. Referater fra møter i styringsgruppa er i tillegg sendt i kopi til postmottak i hver av de 12 eierkommunene.

I tillegg til de ordinære møtene har det vært avholdt flere møter i ulike adhoc-grupper i forbindelse med ulike aktiviteter og prosjekter.

Daglig leder har deltatt på en del eksterne møter, arrangementer, seminarer og konferanser. Det har blant annet vært møter med Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Akershus fylkeskommune, og vannregionmyndigheten/vannregionutvalget for Glomma. Et utvalg er presentert nedenfor.

Seminar og debatt: Økt matproduksjon og rent vann - er dette forenelig? 21. mars

21. mars ble det arrangert seminar og debatt på Stortinget med temaet: økt matproduksjon og rent vann - er dette forenelig? Seminaret var et samarbeid mellom Vannregionmyndigheten, Stortingets vanngruppe og vannområder. Det ble holdt flere interessante innlegg, og seminaret ble avsluttet med en debatt mellom stortingspolitikere.

Samling på Eidsverket, prosjektlederforum - 27.-28. juni

I slutten av juni var vannområdelederne i vannregion Glomma samlet sammen med representanter fra vannregionen og Akershus fylkeskommune på Eidsverket i Høland. Vannområde Haldenvassdraget stod for programmet, og det ble gitt en god innføring i utfordringer og tiltak som gjennomføres i vannområdet. Befaring ble blant annet foretatt ved å bruke kano. Slike samlinger hvor vannområdeledere møtes er ekstremt nyttige for å blant annet dele erfaringer og hente inspirasjon fra kollegaer.

Nasjonal vannområdesamling 29.-31. august.

I slutten av august ble det arrangert en nasjonal vannområdesamling for alle vannområdeledere i Norge. Samlingen foregikk i Tromsø, og var fylt med nyttig informasjon, netterverksbygging på tvers av vannregioner, og flotte befaringer.

Hvordan lede uten å være sjef? - 7.-8. desember

I starten av desember arrangerte Vannregionmyndigheten ett krus for vannområdelederne i vannregion Glomma om hvordan man kan lede uten å være sjef. Tekna var ansvarlig for kursinnholdet, og det var tild til å reflektere, diskutere og få nyttige tips til hvordan man kan utvikle seg som vannområdeleder.

4. AKTIVITETER I VANNOMRÅDET I 2017

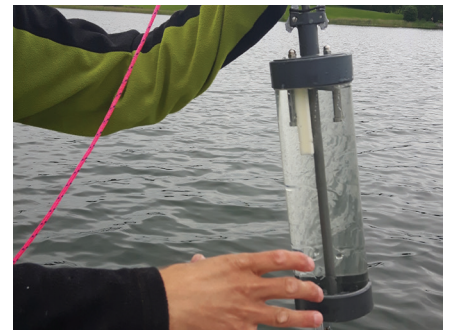
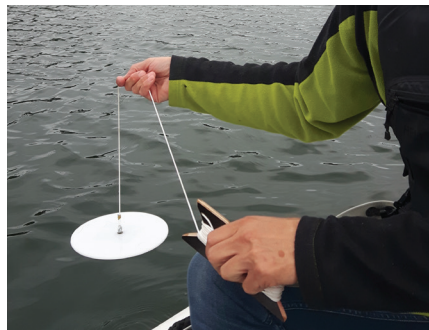
4.1 PROSJEKTER

Problemkartlegging Nordbytjern

Nordbytjern ligger i Ullensaker kommune, litt nord for Jessheim sentrum. Dette er en grytehullsjø som ble dannet etter siste istid av isblokker som skapte groper i landskapet. Når isen smeltet ble gropa fylt med vann.

Nordbytjern er i følge vann-nett i moderat økologisk tilstand, og skal ifølge vannforskriften opppnå god økologisk tilstand innen 2021. Det var derfor ønskelig å gjennomføre en problemkartlegging for å finne ut mer om økologisk tilstand, og hvilke tiltak som eventuelt bør settes igang for å nå miljømålet.

Overvåkingen av Nordbytjern foregikk i perioden mai-oktober 2017. Hovedformålet med undersøkelsen var å vurdere økologisk tilstand etter kvalitetselementet "planteplankton". For å gjennomføre dette ble det foretatt målinger av klorofyll a og kvantitative analyser av planteplanktonet i innsjøen. Den økologiske tilstanden ble beregnet til "svært god", men helt på grensen til klassen "god". Den fremmede arten vasspest finnes i Nordbytjern, og på grunn av dette kan ikke den økologiske tilstanden klassifiseres til "svært god". Den endelige økologiske tilstanden til Nordbytjern ble i denne problemkartleggingen satt til "god" i 2017.

Bildene 2, 3 og 4 viser Nordbytjernet og prøvetagning i juni 2017. Foto: VO Leira-Nitelva

Fisk som kvalitetselement på Romeriksåsen

I januar 2017 søkte vannområdet i samarbeid med Norsk Jeger- og fiskerforbund - Akershus om midler fra Miljødirektoratet til å kartlegge vandringshindre på Romeriksåsen og vurdere økologisk tilstand med ørret som kvalitetselement. Tilbakemelding fra miljødirektoratet på om det ble innvilget midler drøydte, så prosjektet ble kun satt rolig i gang sommeren 2017. I midten av september 2017 invilget Miljødirektoratet 256 500 kr til prosjektet, men da var det ikke nok tid igjen av feltperioden til å få gjennomført prosjektet. Miljødirektoratet har derfor godkjent at prosjektet får fortsette i 2018.

Bildene 5, 6 og 7 viser vandringshindre ved Storøyungen, Djupøyungen og Gjermeningen. Foto: Knut Magnus Wold

Gratis miljøråd i Lørenskog

Det ble i februar 2017 søkt om midler fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus til å holde gratis miljøråd for gårdbrukere i Lørenskog kommune. Det ble i april innvilget 180 000 kr til dette formålet. Landbruksrådgivningen ble valgt til å gjennomføre prosjektet, og det ble i oktober 2017 avholdt ett oppstartsmøte hvor ca. 50% av gårdbrukerne i Lørenskog kommune deltok. Etter oppstartsmøtet ble det avholdt ett grupperåd, og på nyåret 2018 vil det bli gjennomført individuelle miljøråd.

4.2 SEMINARER

Seminar om renseløsninger

14. juni arrangerte temagruppe landbruk seminar om renseløsninger for ansatte i kommunene i vannområdet. Det var ca. 30 deltagere på seminaret, og det var innlegg fra blant annet NIBIO, NGI, NVE og Ullensaker kommune. Seminaret ble avholdt på Thon Hotel Arena.

4.3 FOREDRAG

En viktig del av arbeidet i vannområdet er å formidle informasjon om vannkvalitet, og vannforskriften ut til kommuner, befolkning og andre grupper. I 2017 ble det holdt fire foredrag:

Fast utvalg for samfunn og miljø i Fet kommune

27. april ble det holdt ett foredrag for fast utvalg for samfunn og miljø i Fet kommune. Foredraget var i samarbeid med VO Øyeren, da kommunen ligger i både VO Øyeren og VO Leira-Nitelva. Det ble redegjort for utfordringene for vannet, og for arbeidet i vannområdene. Det ble lagt ekstra vekt på tilstanden og miljømålene for vannforekomster i Fet kommune, og hvilke tiltak som må gjennomføres for at målene i vannforskriften skal kunne nås.

Lillestrøm videregående skole

Den 10. mai kom en gruppe elever fra Lillestrøm vgs. på besøk til Skedsmo kommune for å høre om klimatilpasning og reduksjon av klimagassutslipp. VO holdt et innlegg om vannforvaltning, vannforskriften og tilstanden til vannforekomster i Skedsmo kommune.

Politisk komité for klima og miljø i Rælingen kommune

Den 27. september holdt daglig leder et foredrag for politisk komité for klima og miljø i Rælingen kommune. Komiteen skulle behandle sak om oppfølging av Regional plan for vannforvaltning i Vannregion Glomma, og ønsket derfor en orientering om vannforvaltningsarbeidet på starten av møtet. For at politikerne skulle få ett helhetlig bilde ble det også informert kort om VO Øyeren som Rælingen kommune også er en del av.

Fagdag om vannforvaltning i Nannestad kommune

13. november hadde forvaltning og kommunalteknikk i Nannestad kommune en fagdag om vannforvaltning. Daglig leder i VO Huvo og daglig leder for VO Leira-Nitelva stod for innleggene på fagdagen. De ansatte i kommunen fikk en grundig innføring i vannforvaltningsarbeidet og i de to ulike vannområdene som Nannestad kommune er en del av.

4.4 LOGO, INFORMASJONSSKRIV OG FAKTA-ARK

Logo for vannområdet

Vannområdet har tidligere ikke hatt en logo, men har brukt navnet Elveliv.no som kjennemerke. Dette navnet gir i seg selv ikke noen antydning til hva vannområdet er eller hva det jobbes med. Det ble derfor i 2017 bestemt at det skulle utarbeides en logo for vannområdet. Logobutikken fikk oppdraget, og etter flere runder i vannområdets ulike grupper falt valget på en logo som viser samløpet mellom Nitelva og Leira. På denne måten blir alle kommunene representert i logoen

Bilde 8. Logoen til vannområdet illustrerer samløpet mellom de to hovedelvene Leira og Nitelva.

Informasjonsskrivet "Vassdragene"

Høsten 2017 tok prosjektgruppa initiativ til at vannområdet skulle opprette sitt eget informasjonsskriv. Tanken med et slikt skriv var å informere kommuner, fylkeskommunen, Fylkesmannen, aktuelle organisasjoner og andre om hva som skjer i VO og i de 12 kommunene når det kommer til vann og vannkvalitet. "Vassdragene" skal sendes ut to ganger per år, før sommeren og før jul. Det første eksemplaret ble sendt ut i desember 2017, og ble sendt ut til over 120 personer/organisasjoner.

Vassdragene er Vannområde Leira-Nitelvas sitt nye informasjonsskriv. Her vil vi dele stort og smått av hva som skjer i vannområdet og i de 12 kommunene. Det vil komme ut to ganger i året, før sommeren og før jul. Vi håper du vil sette pris på dette informasjonsskrivet.

Kartlegging av edelkreps

Høsten 2017 startet Lunner, Nittedal og Skedsmo kommuner et prosjekt for å kartlegge kreps (Astacus astacus) i Nitelva.

Den naturlige bestanden av kreps i Nitelva har blitt mindre de senere årene. Det var derfor et behov for å få mer kunnskap om krepsbestanden i Nitelva, og eventuelle årsaker til at bestanden reduseres. Utmarksavdelingen i Østfold og Akershus fikk oppdraget, og prosjektet var finansiert med midler fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Bilde 9. Vassdragene no. 1 kom ut i desember 2017.

Faktaark

Det har blitt besluttet at temagruppe økologi skal utarbeide faktaark med to ulike temaer per år. Det vil være ett faktaark for Leira, og et for Nitelva. Temaene vil være like for Leira og Nitelva, men med eksempler som tilhører det aktuelle vassdraget. Det vil slik sett utgis fire faktaark per år, men med kun to ulike tema. Faktaarkene vil utgis før sommeren og før jul. Det første faktaarket ble utarbeidet i 2017, og hadde et generelt tema om vassdragene Leira og Nitelva. I 2018 blir temaene flom og edelkreps.

Bilde 10 og 11. De første faktaarkene ble utarbeidet høsten 2018.

4.5 ANDRE AKTIVITETER

Kartlegging av kunstgressbaner og gummigranulat

Temagruppe økologi satte i gang et prosjekt i 2007 for å kartlegge kunstgressbaner og hvor mye gummigranulat som etterfylles hvert år i vannområdet. Gummigranulat fra kunstgressbaner har vist seg som et potensielt problem i vassdrag.

Ved utgangen av 2017 var det innhentet data fra nesten alle kommunene. I 2018 vil dette bli fulgt opp av temagruppa, og det vil bli utarbeidet et notat med anbefalinger fra VO.

Strandrydderdagen

Strandrydderdagen er en nasjonal dag som i 2017 gikk av stabelen 6. mai. Det har de siste årene vært stort fokus på marin forøpling og rydding langs strender, men det er også ett stort behov for å rydde innenlands langs elver og innsjøer. Dette gjelder også i VO Leira-Nitelva. I 2017 arrangerte ikke VO en egen ryddedugnad, men valgte å delta på Lions Club i Nittedal sitt arrangement for å rydde langs Nitelva i Nittedal.

Bildene 12 og 13 viser noe av søpla som ble samlet inn under strandrydderdagen. Foto: VO Leira-Nitelva

Kartlegging av vandringshindre

Temagruppe økologi satte i gang i 2017 en storstilt kartlegging av vandringshindre for fisk i kommunene. Ved å bruke kart, ulike databaser og lokalkunnskap har det blitt kartlagt vandringshindre, og tatt en vurdering om de kan være problematiske eller ikke. Flere av kommunene har fulgt opp dette med befaringer for å undersøke vandringshindrene i felt. Dette arbeidet vil fortsette i 2018 og forhåpentligvis føre til utbedring av vandringshindre.

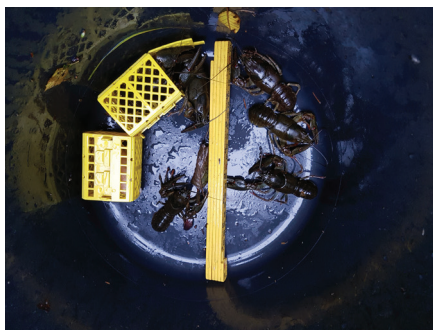

Bildene 14, 15 og 16 viser vandringshindre langs Sagelva i Skedsmo kommune. Foto: Hilde Birkeland

Kartlegging av edelkreps i Nitelva

I 2017 satte kommunene Lunner, Nittedal og Skedsmo igang et prosjekt for å kartlegge edelkreps i Nitelva, og få identifisert tiltak som kan gjennomføres for at edelkrepsen skal få bedre forhold i elva. Utmarksavdelingen for Akershus og Østfold fikk oppdraget, og gjennomførte undersøkelsene i august/september. Resultatene viser at det er en god bestand i de øvre deler av Nitelva, men at det går et klart skille ved Sagdammen i Nittedal. For å få klarhet i hvorfor det er så få kreps nedenfor Sagdammen foreslår Utmarksavdelingen ytterligere undersøkelser.

Vannområdet bidro inn i prosjektet ved å få laget en film på ca. 2,5 minutter fra prosjektet. Filmen ble lagt ut på Facebooksidene til vannområdet, kommunene og til Romerikes blad som også skrev en artikkel om prosjektet.

Bildene 17, 18 og 19 viser bilder fra edelkrepsfangsten ved en av stasjonene i Nittedal.

4.6 IKKE GJENNOMFØRTE AKTIVITETER

Stormøte for prosjektorganisasjonen

Det var tenkt å gjennomføre et stormøte for prosjektorganisasjonen, for å markere overgangen fra planfase til gjennomføringsfase, og pilotperioden til første planperiode.

Da det har vært en del andre møter om lignende tema rundt i vannregionen som deltagere i prosjektorganisasjonen har kunnet delta på, har det ikke blitt prioritert å arrangere ett slikt seminar i 2017.

Oppdatering av mandat

Gjeldende mandat ble vedtatt i 2008, og det er behov for en oppdatering. En slik oppdatering henger sammen med evalueringen av organiseringen i vannområdet. Da evalueringen av organiseringen først ble avklart i desember 2017, var det ikke tid til å starte en oppdatering av mandatet.

Rullering av RMP og SMIL

De nasjonale prosessene har blitt utsatt til 2018, det har derfor ikke blitt gjennomført noen rullering av RMP og SMIL i 2017.

Faktaark om vegetasjonsdekke på kritiske områder

Dette er et faktaark som skal lages i samarbeid med VO Øyeren og VO Huvo. Prosessen har blitt forsinket av ulike årsaker, så nytt mål er å ha faktaarket klart i løpet av 2018.

5. NETTSIDER OG SOSIALE MEDIA

Elveliv.no

Nettsidene til vannområdet har lenge hatt behov for en fornying, og dette arbeidet ble startet høsten 2017. Målet er at nettsidene skal bli mer funksjonelle, lette å finne frem på og ikke minst kunne fortelle om alt det som skjer i vannområdet. På grunn av oppgraderingen har ikke de gamle sidene blitt oppdatert så ofte som tidligere. Planen er å lansere de nye nettsidene i løpet av første kvartal 2018.

Bilde 20. De nye nettsidene til vannområdet lanseres våren 2018.

Facebook

I 2017 kom det 66 nye følgere på vannområdets Facebook-sider, slik at 31.12.2017 var antallet følgere oppe i 220. Totalt ble det postet 56 innlegg i løpet av året, 30 innlegg nådde over 200 personer, og 8 av disse nådde over 400 personer. Det innlegget som ble sett av flest i 2017 var filmen fra kartleggingen av edelkreps i Nitelva. Denne filmen ble vist 3390 ganger, og nådde hele 8195 personer. I tillegg fikk innlegget 117 likerklipp og ble delt 16 ganger. Det er viktig å nå ut til befolkningen i området med det arbeidet som gjennomføres for å bedre vannkvaliteten i de 12 kommunene. Krepsevideoen er et godt eksempel på hvor bra dette kan gjøres ved å benytte for eksempel Facebook.

Det ble ikke brukt noen midler i 2017 på å fremme innlegg på Facebook.

Instagram

Ved inngangen til 2017 hadde vannområdets Instagram-konto 18 følgere, og i løpet av året økte dette med 36 stk, slik at 31.12.2017 hadde vannområdet 54 følgere på Instagram. I løpet av 2017 ble det postet 11 ulike innlegg på kontoen. Instagramkontoen oppdateres ikke like regelmessig som vannområdets konto på Facebook, og målet med kontoen er å vise frem hvor flott området er, og gi et kort innblikk i hva som rører seg i et vannområde. Det er opprettet en hashtag #VannområdeLeiraNitelva, som man kan benytte seg av når man privat tar bilder i vannområdet.

Bilder som legges ut på Instagram-kontoen til vannområdet, og bilder som blir merket med hashtaggen vil dukke opp på vannområdets Facebook-sider.

14 delinger

Liker

Kommenter

Del

Bilde 21. Det mest sette innlegget i 2018 var filmen fra krepseundersøkelsene i Nittedal.

13

innlegg

57

følgere

55

følger

Rediger profil

Vannområde Leira-Nitelva

Vannområdet er et interkommunalt samarbeid. Vi jobber for å oppnå god vannkvalitet i området innen 2021.

Bilde 22. Det kommer stadig flere følgere på vannområdets Instagram-konto. Screen-shot fra januar 2018.

6. VASSDRAGSOVERVÅKING

Vassdragsovervåking består av kjemisk-fysisk overvåking hvor det blir tatt vannprøver ifølge et fastsatt overvåkingsprogram, og overvåking av biologiske kvalitetselementer. I motsetning til den kjemisk-fysiske overvåkingen som pågår kontinuerlig, skal biologisk overvåking gjennomføres minimum hvert tredje år. Kvalitetselementene som blir brukt i VO biologiske overvåking er vannplanter, begroingsalger og bunndyr, og vannkjemien fra den kjemisk-fysiske overvåkingen er en støtteparameter.

6.1 KJEMISK- FYSISK OVERVÅKING

Det ble i 2013 utarbeidet et forslag til overvåkingsprogram for Leira-Nitelva. Forslaget til overvåkingsprogram ble sendt til Fylkesmannen i Oslo og Akershus, og inngår i overvåkingsprogrammet for Vannregion Glomma.

Kommunene som inngår i vannområdet, har organisert seg ulikt med hensyn på gjennomføring av vassdragsovervåkingen.

Øvre Romerike Innkjøpsamarbeid (ØRIK) har, på vegne av kommunene Nannestad, Ullensaker, Gjerdrum, Sørums, Fet, Rælingen, Skedsmo og Nittedal, inngått en rammeavtale om tiltaksrettet overvåking med Norconsult. Avtalen ble inngått i desember 2016, og gjaldt for 2 år med opsjon for 1 + 1 år. Dette samarbeidet omtales ofte som "Overvåkingsprogrammet for Leira-Nitelva", eller "fellesovervåkingen", da det omfatter størstedelen av den tiltaksrettede overvåkingen innen vannområdet og har blitt administrert av vannområde-sekretariatet.

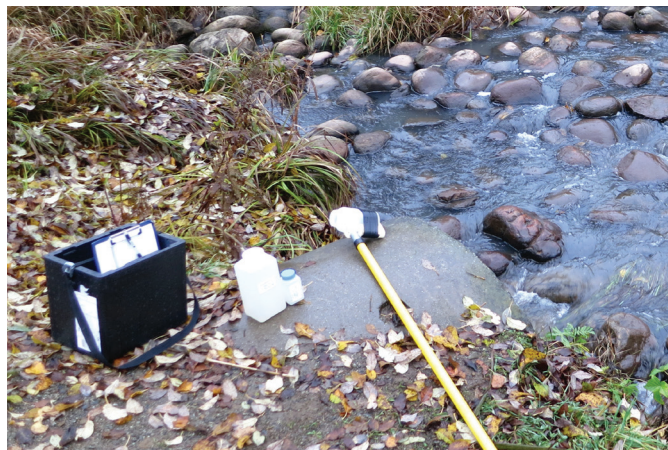
Kostnadene for fellesovervåkingen er fordelt mellom kommunene ut fra antall prøvesteder, antall prøver, og type prøve (analyse av kjemiske parametere, bunndyr, begroingsalger eller vannplanter). Det er også gitt ett statlig bidrag på 275 000 kroner, tildelt vannområdet fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Dette statlige bidraget er et bidrag til overvåking i områder hvor jordbruket er en viktig påvirker, og skulle i 2017 gå til å dekke kostnader knyttet til den biologiske overvåkingen.

I tillegg til de kostnadene som fremgår av tabell 7 (side 21), finansierers tre stasjoner i Nitelva,

(Kjellerholen, Sagdalen og Rud/Åmot), av NRA og eierkommunene (Lørenskog, Rælingen og Skedsmo). Resultatene inngår i årsrapport for vassdragsovervåkingen, og vil bli publisert på vannområdets hjemmeside elveliv.no i løpet av våren 2018.

Det gjennomføres omfattende overvåking også i kommunene Lunner, Lørenskog og Oslo, men resultatene fra denne overvåkingen er p.t. ikke inkludert i felles årsrapport for vassdragsovervåkingen i Leira-Nitelva, men oppsummeres i separate rapporter. Fylkesmannens overvåking i forsurningspåvirkede vannforekomster og kartlegging av biologiske kvalitetselementer som fisk og muslinger publiseres også i separate rapporter.

Når samtlige overvåkingsresultater er tilgjengeliggjort i Vannmiljø og Fylkesmannen har benyttet dataene til å reklassifisere økologisk tilstand i de aktuelle vannforekomstene, vil det bli mulig å hente ut helhetlige oversikter fra Vann-nett som viser økologisk tilstand for vannforekomstene i området.

Bilde 23. Vannprøvetaging i Måsabekken, Ullensaker kommune. Foto: Trine M. Holm.

6.2 BIOLOGISK OVERVÅKING

Biologisk overvåking skal gjennomføres hvert tredje år, så i 2017 ble det gjennomført overvåking av vannplanter, bunndyr og begroingsalger i vannområdet. ØRIK bistod vannområdet med utlysninger og valg av konsulentfirmaer. Faun Naturforvaltning AS fikk oppdraget med å overvåke vannplanter, mens COWI fikk oppdragene med å overvåke bunndyr og begroingsalger.

Vannplanter

Det ble undersøkt vannplanter på fire ulike lokaliteter i juli 2017. De fire lokalitetene var Svetlet (Fet og Rælingen), Stilla (Fet og Skedsmo), Kjellerholen (Skedsmo) og Rud (Rælingen og Skedsmo).

Resultatene karakteriserer lokalitetene Stilla, Kjellerholen og Rud til å være i dårlig økologisk tilstand, og lokaliteten Svetlet til å være i god økologisk tilstand. For to av stasjonene har det vært en forbedring siden 2014, mens for en lokalitet har det vært en nedgang i tilstandsklasse siden 2014.

Alle resultatene fra overvåkingen av vannplanter i 2017 er oppsummert i en egen rapport fra Faun Naturforvaltning, som finnes på vannområdets nettsider.

Bunndyr og begroingsalger

Det ble undersøkt begroingsalger på 23 stasjoner, og bunndyr på 27 stasjoner.

Undersøkelsene av bunndyr og begroingsalger ble gjennomført i starten av september, men på grunn av høy vannstand ble noen stasjoner først prøvetatt i oktober.

Resultatene viser for begroingsalger at 5 stasjoner er i god økologisk tilstand, 13 stasjoner i moderat tilstand, og en stasjon i dårlig tilstand. Fire stasjoner kunne ikke karakteriseres på grunn av for få indikatorarter. For bunndyr viser resultatene at 3 stasjoner er i god tilstand, 8 stasjoner i moderat tilstand, 8 stasjoner i dårlig tilstand og 8 stasjoner i svært dårlig tilstand.

Alle resultatene fra overvåkingen av bunndyr og begroingsalger i 2017 er samlet i en egen rapport fra COWI som finnes på vannområdet nettsider.

Norconsult som har ansvar for den kjemisk-fysiske

overvåkingen vil gjøre en helthetsvurdering, inkludert resultatene fra den biologiske overvåkingen, i sin rapport for 2017.

For flere detaljer om tilstanden i vannområdet, se kapittel 8, og egen rapport for vannovervåking i 2017.

Bilde 24. Vannplanter ved Rud. Foto: Helge Kiland.

Bilde 25. Prøvetaging av bunndyr. Foto: Vannområde Leira-Nitelva

7. TILGJENGELIGGJØRING AV KUNNSKAP

VANN-NETT

Vann-nett er et nettbasert kartverktøy som brukes i arbeidet med vannforskriften. I Vann-Nett vises inndelingen i vannområder og vannforekomster, og for hver vannforekomst er det lagret informasjon om miljøtilstand, evt. risiko for å ikke nå målet om god økologisk tilstand, aktuelle påvirkninger samt tiltak for å bedre den økologiske tilstanden. Vannforskriften setter krav til medvirkning med hensyn til faglige vurderinger, beslutninger og gjennomføring av tiltak for å oppnå god miljøtilstand i vannet. Vann-Nett er ment å sikre tilgang på miljøinformasjon for faglige institusjoner, interessegrupper, myndigheter og allmennheten.

Ved inngangen til 2015 var det klart at det var flere mangler knyttet til registrering av data i Vann-Nett for Vannområde Leira-Nitelva, både i form av manglende vurdering av miljøtilstand for enkelte vannforekomster, utdatert informasjon og feilregistreringer. Det var ikke tid til å gjøre alle endringer før Vann-Nett ble stengt for redigering i forbindelse med behandling av den regionale forvaltningsplanen i 2016-2021. Vann-Nett har forblitt stengt i hele 2017 for å kunne gjenåpnes i ny forbedret versjon i februar 2018. Når Vann-Nett åpner vil det bli en stor jobb å oppdatere og legge inn nye data som har kommet til i perioden som Vann-Nett har vært stengt.

VANNMILJØ

Vannmiljø er den statlige miljøforvaltningens fagsystem for lagring av analyse av data om miljøtilstanden i vann. Vannmiljø er integrert med Vann-Nett, og analyseresultater registrert i Vannmiljø benyttes ved fastsettelse av miljøtilstand i Vann-Nett.

Analysene fra de lokalitetene som overvåkes av Norconsult på vegne av kommunene Nannestad, Ullensaker, Sørum, Gjerdrum, Fet, Rælingen, Skedsmo og Nittedal (også omtalt som "Overvåkingsprogrammet for vannområdet"), har blitt registrert i Vannmiljø av oppdragstaker. Data tilbake til 2008 er lagt inn i Vannmiljø, slik at man får en best mulig oversikt over hvordan vannkvaliteten har utviklet seg.

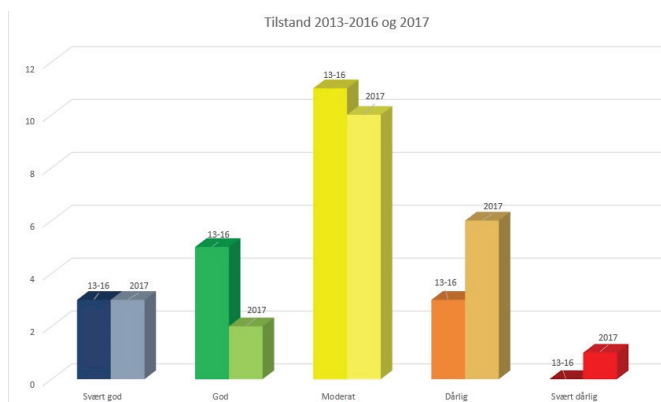
Det er veldig viktig at de kommunene som driver med overvåking av vannforekomster i egen regi også får registrert sine resultater i Vannmiljø, slik at vannforekomstene i disse kommunene får en riktig vurdering når det fastsettes miljøtilstand for disse vannforekomstene.

8. MILJØTILSTAND 2017

KJEMISK-FYSISK OVERVÅKING

Resultatene av denne overvåkingen viser en at 7 stasjoner har gått ned, 1 har gått opp, og 14 stasjoner har opprettholdt tilstandsklasse. Figur 1 viser en sammenligning mellom perioden 2013-2016 og 2017. Kun stasjoner som er prøvetatt i begge perioder er inkludert.

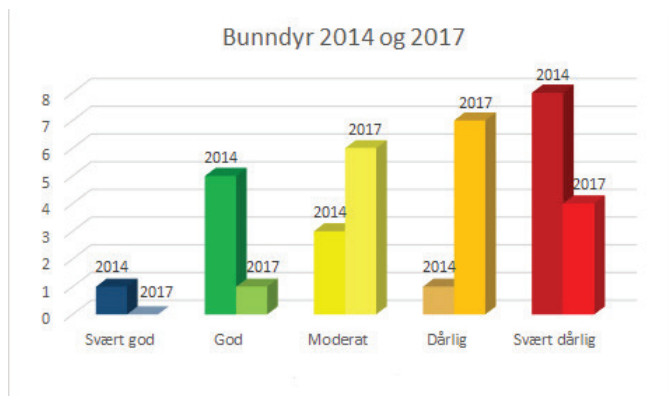
Figur 1: Tilstand i 2013-2016 og i 2017

BUNNDYR

Bunndyr ble sist undersøkt i 2014, og da nådde seks av stasjonene miljømålet. I 2017 er det kun en stasjon som kommer ut i god tilstand. I 2014 var det åtte stasjoner som kom ut i svært dårlig tilstand, mens i 2017 er dette redusert til å gjelde kun fire stasjoner. Se figur 2. Årsaken til at kun en stasjon oppnår miljømålet i 2017 er usikker. Kun stasjoner som er prøvetatt i begge år er inkludert i sammenligningen.

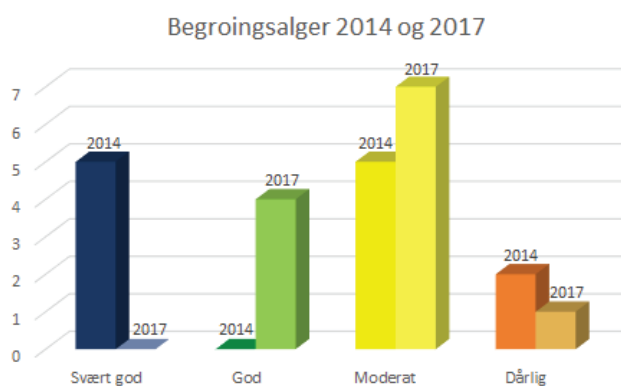
Figur 2: Tilstand for bunndyr i 2014 og 2017

BEGROINGSALGER

I 2014 var fem av stasjonene i svært god tilstand, mens i 2017 var det kun fire stasjoner som nådde miljømålet, og de var i god økologisk tilstand. Se figur 3 for resultater i 2014 og 2017. Kun stasjoner som er prøvetatt i begge perioder er inkludert

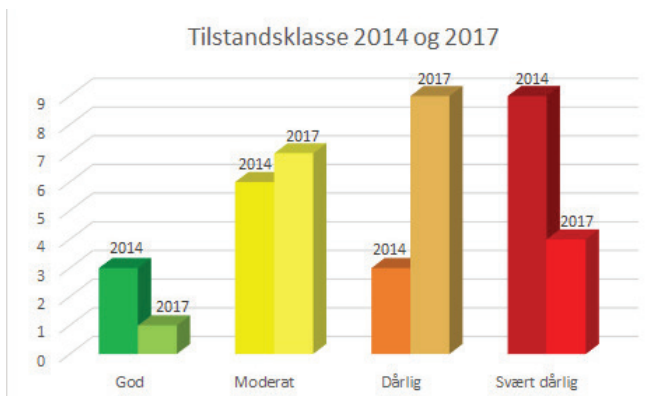
Figur 3: Tilstand for begroingsalger i 2014 og 2017

TILSTANDSKLASSE 2017

Tilstandsklasse er en samlet vurdering av de kjemisk-fysiske resultatene, og resultatene fra den biologiske overvåkingen. Her er det det verste som styrer, slik at tilstandsklassen blir lik den dårligste tilstanden som er gitt. I 2017 oppnår kun en stasjon miljømålet, mens i 2014 var tre stasjoner i god økologisk tilstand. Det er stort sett bunndyrene som trekker tilstandsklassen ned i 2017. Hvorfor det ikke er bedre resultater i 2017 er usikkert, og det vil derfor bli gjennomført nye undersøkelser i 2018. Figur 4 viser tilstandsklassene for stasjoner som er med i begge perioder.

Figur 4: Tilstandsklasse i 2014 og i 2017

9. ØKONOMI - INNTEKTER OG FORBRUK

9.1 HOVEDKONTO

Vannområdets midler er fordelt på to ulike prosjekter, prosjekt Vannområde Leira-Nitelva og prosjekt Vassdragsovervåking.

Prosjektregnskapet for 2017 fremgår av tabell 6.

Tabell 6. Regnskap for VO's driftskonto 2017

Konto	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016	Merknader
Utgifter				
Lønnsutgifter (regulativlønn, arb.avg. og pensjonsinnbetaling)	789 098	800 000	590 851	
Møtegodtgjørelse	3 600	15 000	0	
Interntjenester Skedsmo kommune	0	25 000	25 000	
Husleie	68 000	66 000	35 750	
Kontorutgifter (rekvisita, datautstyr, annet)	43 096	5 000	0	
Velferdstiltak ansatte og andre	0	1 000	890	
Mobiltelefoni, Ipad, tale o.l.	0	10 000	2 347	
Mat til bevertning og leie av møtelokaler	17 496	50 000	14 266	
Kurs/konferanser inkl. overnatting og reiseutgifter	45 311	25 000	12 769	
Kontingenter, medlemskap	0	1 000	500	
Lisens, kjøp og oppgradering av dataprogram	6 335	15 000	6 760	
Konsulenthonorar/andre kjøpte tjenester/forelesere	85 213	435 000	750	
Overføring driftsmidler til konto for overvåkingsprogrammet	100 000	100 000	0	
Informasjonsutgifter (bilder, trykk, o.l.)	30 460	50 000	0	
Stillingsannonser	0	0	4 600	
Sum utgifter	1 188 611	1 598 000	694 483	
Inntekter				
Innbetaling fra eierkommunene	857 500	857 500	857 500	
Driftstilskudd Akershus fylkeskommune	295 000	150 000	170 800	
Driftstilskudd Vannregionmyndigheten	239 100	150 000	215 415	
Andre tilskudd/prosjekttilskudd	289 500	0	281 000	
Sum inntekter	1 681 100	1 157 500	1 524 715	

Ved inngangen av 2017 stod det kr. 2.402.751,- på bundet driftsfond tilknyttet driften av Vannområde Leira-Nitelva. Ved utgangen av 2017, hadde vannområdet et overskudd på kr. 492 489,- som overføres til bundet driftsfond. Ved utgangen av 2017 stod det kr. 2 895 240,- på bundet driftsfond.

Årsaken til overskuddet i 2017 er blant annet at innleide konsulenter ikke fakturerte før i 2018, tilskudsmidler fra Miljødirektoratet og større tilskudd fra vannregionmyndigheten og fylkeskommunen.

9.2 VASSDRAGSOVERVÅKING

Kostnadene i forbindelse med overvåkingsprogrammet i vannområdet er utskilt i et eget budsjett/regnskap.

Tabell 7. Regnskap for VO's konto for vassdragsovervåking 2017

Konto	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016	Merknader
Utgifter				
Konsulentonorar overvåkingsprogrammet, herav; overvåking 2017 og årsrapport 2016 og 2017 (fysisk-kjemiske parametere, Norconsult)	661 438	800 000	774 969	
Konsulentonorar biologisk overvåking 2017 (Faun naturforvaltning, COWI)	160 000	200 000		Cowi fakturerte for 2/3 i 2017, Faun fakturerte ikke i 2017.
Sum utgifter	821 438	1 000 000	774 969	
Inntekter				
Refusjon Skedsmo kommune	100 597	110 000	88 347	
Refusjon Nittedal kommune	96 106	115 000	94 784	
Refusjon Rælingen kommune	41 080	25 000	24 970	
Refusjon Fet kommune	50 696	50 000	34 048	
Refusjon Sørums kommun	87 162	110 000	103 627	
Refusjon Gjerdrum kommune	81 547	100 000	84 448	
Refusjon Ullensaker kommune	91 832	115 000	92 123	
Refusjon Nannestad kommune	71 458	70 000	52 174	
statlig tilskudd til tiltaksrettet overvåking i jordbruksområder (via Fylkesmannen i Oslo og Akershus)	286 650		225 000	
Overføring fra vannområdets driftskonto	100 000		0	
Sum inntekter	1 007 128		799 521	

Ved inngangen til 2017 stod det kr 417 584,- på bundet driftsfond tilknyttet vassdragsovervåkingen. Ved utgangen av 2017 stod det kr. 603 274,- på bundet driftsfond. Det er verdt å merke seg at overvåking av vannplanter og 1/3 av kostnadene i forbindelse med overvåking av begroingsalger og bunndyr ikke ble fakturert i 2017, og dette beløper seg til ca. kr 130 000,-. Videre er omlag kr 65 000 av fondsbeholdningen gjenstående prosjektmidler fra Fylkesmannen.

I 2017 gikk hele tilskuddet fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus med til å dekke opp for kostnader i forbindelse med den biologiske overvåkingen.

VEDLEGG 1. OVERSIKT OVER KOMMUNENES ØKONOMISKE BIDRAG TIL FELLESUTGIFTER I VO LEIRA-NITELVA

Fordelingsnøkkel:

- Grunnbeløp kr. 20 000,-
- Kr. 3,- pr. daa jordbruksareal
- + kr. 15 pr. innbygger

Tabell 8. Kommunenens innbetalte felleskostnader i 2017

Inntekter/fellesskostnader kommunevis	2017
Skedsmo	179 500
Lørenskog	124 000
Nittedal	100 000
Rælingen	73 000
Fet	31 000
Oslo	21 000
Sørum	46 000
Gjerdrum	63 000
Ullensaker	86 000
Nannestad	93 000
Gran	20 500
Lunner	20 500
Sum inntekter	857 500

I 2017 ble felleskostandene beregnet på nytt, med oppdaterte jordbruksareal og befolkning. Den nye beregningen vil først gjelde fra 2018. Foredlingen som ble brukt i 2017 er med tall utregnet i 2012.

VANNOMRÅDE
LEIRA-NITELVA
- elveliv.no -

**VANNOMRÅDE LEIRA-NI-
TELVA**

Sekretariatet, c/o Skedsmo
kommune
Postboks 313
2001 Lillestrøm

Telefon:
66 93 83 06

E-post:
post@elveliv.no

Nettside:
elveliv.no

Facebook:
[facebook.com/
vannomradeLeiraNitelva](https://facebook.com/vannomradeLeiraNitelva)